

Minoriteten en saadan Adgang, naar der kun skal vælges *een*, i hvilket Tilfælde *Flertallet* (enten absolut eller relativt) nødvendigvis maa gaa af med Sejren. (Fra det Tilfælde, at Stemmerne staa lige, ses der i denne Sammenhæng bort.) Det »Forhold«, hvorom der spørges ved Forholdstalsvalg, er altsaa ikke det, der bestaar mellem et Flertal og et eller mange Mindretal, naar kun *een* skal vælges, men det er Forholdet mellem det hele Antal af Vælgere og Antallet af *de flere* Personer, der skulde vælges. Alle ere enige om, at naar kun en eneste Repræsentant skal vælges, maa Valget bestemmes alene af Flertallet, og det er neppe tidligere faldet nogen ind, at der kunde være Tale om at foretage Valg af *een* Person efter Reglerne om Forholdstalsvalgmaaden.

Naar da Grundlovens § 40 bestemmer, at Valgene af Landstingsmænd foretages efter Reglerne for Forholdstalsvalg, maa den være gaaet ud fra som *noget selvfølgeligt, at Betingelserne for denne Valgmaades Anvendelighed efter dens Begreb overhovedet maatte være til Stede*, hvad der altid vil være Tilfældet, undtagen naar kun eet Valg skal foretages. Men dette gælder regelmæssigt kun om Valgene paa Bornholm og Færøerne, og undtagelsesvis naar et enkelt Mandat bliver ledigt i Valgperioden. Det vilde grænse til Pedanteri, om Grundlovens § 40 til sin almindelige Regel om Forholdstalsvalg havde føjet f. Eks.: „undtagen naar kun een Person skal vælges“. Det er med god Føje anset for tilstrækkeligt, at § 40 overlod „det nærmere angaaende Valgene“ til Valgloven, i hvilken en Detailbestemmelse angaaende Enkeltvalg naturligt hørte hjemme.

At Forholdstalsvalgmaaden er uanvendelig der, hvor kun eet Medlem skal vælges, har selve Opfinderen deraf, *Andræ*, tydeligt erkendt, da han første Gang fremsatte sit Forslag om Anvendelse af Forholdstalsvalg. Dette Forslag, som ordret er optaget i den foreløbige Lov om Valgene til Rigsraadet af 2. Oktober 1855, indeholder nemlig *foruden* 4 Paragraffer

(22—25), der nøje svare til den nugældende Lov om Valgene til Rigsdagen, §§ 82—84, en særlig Paragraf (26) om *Enkeltvalg*, saalydende:

„Naar kun et enkelt Medlem skal vælges, *følges ikke* den i foranstaaende §§ 22—25 foreskrevne Fremgangsmaade, idet Valget i saa Tilfælde afgøres ved simpel Stemmeffærd, dog at ved Stemmelighed Lodtrækning gør Udslaget.“

Det følger nemlig af sig selv, at denne Paragraf vilde have været ganske overflødig, saafremt Reglerne om Forholdstalsvalg — altsaa §§ 22—25 — havde været anvendelige paa Enkeltvalg. Allermindst vilde en saa skarp Tænkter som *Andræ* have gjort sig skyldig i at fremsætte Forslag til en fuldstændig overflødig Paragraf.

Det er saaledes fuldkommen rigtigt, hvad Ordføreren for Landstingets Udvalg angaaende den nuværende Valglov — *Krieger* — ytrede i 1867, at „der, hvor kun et enkelt Medlem skal vælges . . . ., kan Forholdstalsvalgmaaden *jo* ikke komme til Anvendelse“. Denne Ytring blev heller *ikke modsagt* af *Andræ*, som tog livlig Del i Debatten, og som alene ved sin Tavshed om dette Punkt maa siges at have erkendt Udtalelsens Rigtighed. Men det kan yderligere anføres, at *Andræ* under disse Forhandlinger *positivt* gav den anførte Betragtning Medhold. Under Debatten om, hvorvidt ogsaa Valgmændene burde vælges ved Forholdstalsvalg, ytrede *Andræ* nemlig (Sp. 1572) . . . . „der staaer udtrykkeligt [nemlig i Grundlovens § 40], at Valgene skulde foretages efter Reglerne om Forholdstalsvalgmaaden; men nu vide de Herre meget vel, at *heller ikke her kan denne Valgmaade gennemføres, idet der er Kredse, hvor en saadan Fremgangsmaade er umulig*, og deraf vilde man jo kunne komme til at dokumentere, at Grundloven er i den aabenbareste Modsigelse med sig selv“. De Kredse, hvortil *Andræ* sigter, *kunne ikke* være andre end de 2 i Grundlovens § 34 nævnte Enkeltmandskredse, nemlig Bornholm og Færøerne.

Paa et andet Sted (Sp. 1558) udtaler *Andræ* angaaende sit Forslag om, at ogsaa